Дадоток до „Буковини“.

Ч. 39. Чернівцї, дня 23. вересня (6. жовтня) 1905. Рік VIII.

Виходить що тижня в пятницю.

Коштує річно 4 корони, а до Америки 2 долярі.

РУСКА РАДА

Народна ґазета.

Адр. редакциї: „Руска Рада“ в Чернівцях улиця Петровича число 2.

Що дїють в сьвітї із хрунями?

„Звідки йдете?“ — Ми з Китаю.
„Що там чути в вашім краю?“
— Нич не чути, тільки война,
Тілько война неспокойна.

Бють там хрунів, не питають,
Там, де ноги виростають.
„Ото-ж тобі і заплата
Та за зраду свого брата!“

Проч із волоским ярмом!

Нам Русинам приписала доля жити в сусїдстві з Волохами. Ми хотїли би жити з ними в злагодї, по сусїдски, та біда нам, гірка біда, бо сусїди сї то такі крутарі несовісні, що годї з ними витримати. Все лиш позирають поза свою межу, на наше добро, і де лиш можуть нас просто обкрадають, хоть ми корінний тут нарід і числом найбільший в краю. Крутарство їм легко удає ся, бо они шахрайского сприту навчили ся від Греків-фанаріотів, Болгар, Циган і Турків, наколи ми смирні і легковірні.

Подивім ся лиш, як Волохи вкрали нам Рептів. Сидить учитель богословія Коморошан в школї, дивить ся на питомця з Руского Банилова Василя Репту і каже: „Чому говорите по руски, тажє Ваші родичі Волохи“. „Нї“, каже Василь, „они не знають і одного волоского слова“. „То нїчо, Ваші дїди були Волохами, бо належали до *волоскої* церкви! Тай таки Вам межи Волохами буде лїпше“. Репта повірив крутареви і вже на четвертім роцї почав уникати товаришів-Русинів, а вчив ся докладно волоскої крутанини. Перетягнув до Волохів і свого брата Стефана, директора сучавскої ґімназиї. Коли би сегодня встав з гробу чесний господар Банилівский Мигалатїй Репта, то сплеснув би лиш руками із здивованя, як єго рідні дїти ідуть против свого народу, а тримають одну руку з єго гнобителями і визискувачами.

За безхарактерностею Рептів пішло багато синів руского народу, що задля почестий і мамони стали запроданцями. Ану запитайте ся Ончула, чи єго дїд знав хоть одно волоске слово? Нї! Він був резешом у Вилавчу, де нема нї одного Волоха. Так само Цопа з Пядиківців, Бежан з Ставчан, Павнель з Валяви, Тудан з Костинців, Волошенко з Пядиківців, Топала з Вовчинців, Нещук із Зеленева, Масикевич з Шишківців, Балошескул з Станівців, Томащук з Чернівців, Тарнавский з Виженки, Неделко з Топорівців і багато иньших. Се все яничари-перекинчики.

Як же се приходить, що так багато Русинів перебігає до Волохів? Се приходить відти, що ми дїтям нашим даємо харч, убранє, книжки, одним словом ведемо їх у люди, але не даємо їм того, що зро-

било би їх справдї людьми, іменно любови до свого рідного, чесного характеру. Що менї з такої дитини, що стане пузатим паном, а відтак мене як дурня учить волоского розуму? То-ж ведїм наші дїти до просьвіти, але учім їх і твердого характеру, аби нам відтак не робили стиду!

Волоскі теперішні верховоди, котрих товариство складає ся майже з самих утїкачів з иньших народностий, що задля мамони прізвали себе Волохами, саме тепер дуже пажерливо з поза плота дивлять ся на наше добро, щоби як ті яничари кинути ся на нас і нас обрабувати. Волоскі попи, що з торбами приходять в наші рускі села, збивають з нас маєтки і вивозять їх до своїх інтернатулів, які вилапують ще й наші рускі дїти. От тогід вилапали аж 32 руских хлопцїв, сего року збудували собі нашими грішми цїлу касарню, де запакують в троє тілько несьвідомих руских дїтий. З самої Глиницї йде у той криминал аж шестеро наших бідних хлопцїв, щоб відти вийшли лютими ворогами руского народу.

Совітник Бежан розданцовує нашу шляхту в Кабинї, Костинцях, Волоцї, Станівцях, і намість працювати для добра церкви, на що він за великі гроші з релїґійного фундушу настановлений, не робить для церкви нїчо, а як скажений вовк керинить по наших руских селах. В черемошскім деканатї саме що лиш впхав вікарієм протоєрейским свого кревняка-романїзатора Danilevici-я, з поминенєм гіднїйших Русинів, щоби лиш забрати і сей чисто руский деканат в свої кігтї. Владика до всего лиш посьміхує ся, але все одобряє, бо як би посьмів єго совітник так негідно справувати ся, як би він сего не хотів? Владика наш також гадає, що ми того не знаємо, що він то підбехтав пан-отця-посла Костя Поповича, аби він зневажив руских диєцезан у Відни і забрехав правительство, що нїбито конзистория нас не романїзує. Розуміє ся, що конзисторским брехунам не вірить нїхто на сьвітї. Але знайте наш владико, що бесїда пос. Николая Василька, яка гідно виганьбила лукавство Поповича, дотикає насамперед таки Вас за Ваше ромунїзаторство безсоромне! А що вже сказати про теперішні вибори до думи державної! Тут видко, як нас обсїла волоска нендза. Безличність їх така вже безгранична, що вража Волошня хоче нам приказувати, кого маємо вибирати нам, хоч ми становимо переважну більшість в сих повітах. Наші люті вороги повбирали ся в овечу шкіру дорадників наших. Они хотять нас циганьским крутарством навчити, що запроданець Ончул наш приятель, а рідна наша дитина, совітник Малик, наш воріг. Та они помиляють ся дуже в своїх обрахунках, бо руский нарід покаже їм, по чому локоть кваші. Ми збудемо ся Ончула, ми скинемо з себе волоске ярмо, в яке ми попали задля попередної нашої легковірности. Таких лукавцїв нам не треба і ми більше не дамо ся за ніс водити. Тож братя не дайте ся на підмову Юдам-Іскаріотам і голосуйте і при теперішнім виборі на мужицкого приятеля Русина, совітника **Артура Малика!**

Із сїчового руху.

Із Кичери.

На знак сурми „Сїчи" посходили ся 28. серпня с. р. о 7-ій годинї рано сїчовики в Кичері і пішли в своїх відзнаках під проводом кошового з прапором до Божого дому, де відбула ся служба Божа, котру мельодийним хором супроводжали кичерскі сьпіваки. По службі відбуло ся осьвячене прапора. При сїй нагодї жертвував п. дїдич Шеміґ в імени своєї жени 100 кор. на цїли тов. „Сїч". Зібрано також 6 кор. 20 сот. для плеканя сьпіву. З церкви пішли ряди сїчовиків походом до гарно прибраного коша. Сюда прибули о 2-ій годинї пополудни: віцемаршалок п. др. Ст. Смаль-Стоцкий, п. посол Малик, п. проф. А. Клим, дїдич з Мігучан п. Шімеґ з своєю женою, кілька отцїв духовних, не мало учителїв і множество селян з окресних околиць. Кошовий п. Ілюк привитав сердечно гостий, зазначив цїль зборів і припоручив на кошового батька п. д-ра Ст. Смаль-Стоцкого. Сей вибір принято з великим одушевленєм. Батько подякував за сю честь і пояснював в довшій промові значінє і цїль „Сїчи". Підчас про-

мови дав ся чути голос сурми глібіцкої „Січи“, котра сьпіваючи „Гей там на горі“ сходила з гори в діл до нашого коша, Їх справді по войсковому вимуштрований похід, гарний сьпів і голос сурми зробили дуже миле і заохочуюче вражінє на кичерских січовиків. Обидві „Січи“ віддали собі заєдно належиту честь, по тім настала знов тишина, а п. др. Ст. Смаль-Стоцкий докінчив своє пояснене, увінчане грімким „славно“ і оплесками. Приступлено до вибору старшини, при чім стали п. Ілюк кошовим, а п. Яків Прогаска писарем. По тім слідувала роздача лент і передача прапора, при чім лунали гучні вистріли. Дальше промовляв п. проф. Клим про вислане відпоручників з поодиноких „Січий“ на науку і вправу пожарництва до черновецкої огневої сторожи.

Посол Малик завзивав нарід щирими словами до єдности і згоди, бо лиш в той спосіб можна побороти завзятих ворогів і осягнути належиті права. При закінченю зборів подякував кошовий глібіцкій „Січи“, що не жахалась труду і прийшла привитати свою молоду товаришку і склав подяку всім прибувшим гостям.

Чимало причинило ся до звеличаня сих зборів і розвеселеня публики театральне представлене. Іменно по короткій павзї відограно народну оперетку „Українцї“, дану кичерскими аматорами. Тут належить щира подяка і честь п. надуч. Ілюкови за єго труд, котрий покладав около виученя аматорів сеї оперетки (бо треба знати, що они були мужицкі діти, що укінчили лиш народну школу.) „Українцї“ відограно досить задоволяючо. П. Ілюк подякував гостям ще раз за їх терпеливість і ласкаве численне прибутє, а по тім розійшлись всї з одушевленєм домів. Дай Боже на далї ще красшого розвитку і успіху! *Гість.*

Із Лукавця н./С.

Новим духом віє горами. Немов тї чічки лїтом позацвитали „Січи“ в наших горах. Народ горне ся до сего товариства, гей немічні дїти до доброї неньки. От і в нашім Лукавци не зістають люди по заду а отворили в себе „Січ“ в недїлю 17. вересня 1905. Отворене „Січи“ випало величаво мимо непогоди і студени, яка того дня була. Прибули сусїдні „Січи“ прибуло досить інтелїґенциї місцевої і з околиці.

Перед отворенєм зборів посьвятили оо. ексарх Захаровский і Маланчук величавий січовий прапор. Треба тут згадати, що о. Захаровский є Волох, та він тодї, як єго витали хлїбом-сілю, піднїс вартість „Січи“ і заявив до сеї свою прихильність через сьвячене прапору враз з патріотом-сьвящеником о. Маланчуком. Так дїє ся у нас, а по иньших селах попи-румунїзатори й кацапи горлають, що сили проти „Січи“, але видно, що то все, що они роблять і кричать, є люта неправда!

Збори отворив місцевий парох о. Ст. Маланчук, по чім січовим батьком вибрано п. Партемія Данчула, надуч. з Волоки, а паню Маланчукову маткою „Січи“. В красних словах з'образив п. Партемій Данчул значінє „Січий“, а відтак п. Ярослав Весоловский, делеґат „Союза Січий“ в довшій промові виказав популярним способом як то бідував наш нарід через брак орґанїзациї, а тепер проспавшись закладає численні товариства по краю; єсли лиш в тих товариствах будуть наші люди витревало і сьміло до цїли стреміти, то остаточно мусить гаразд загостити і в хати видїдичених і покривджених мужиків.

В подібнім змислї промовляв також п. М. Данчул, надуч. з Мігови і п. Гнїдий, місцевий учитель. Він не жалував труду, щоб лиш покликати товариство до житя та висказав при сїй нагоді повне обуренє ворогам „Січий“.

По розданю лент і відсьпіваню кількох січових пісень, відбував п. Веселовский вправи з прибувшими „Січами“. Дивлячись, як бундючно виступають січовики, мимоходом лине чоловік думкою в ті часи, коли Запорожцї в степу герцювали, долї добували та бачить, що оживає давня слава України. *С. С.*

Із Кіцманя.

Одна найстарша з буковиньских „Січий“ в Кіцмани празнувала минувшої недїлї свої 4. загальні збори. Справдї на обійстю чесного господаря В. Северина бачилисьмо чимале число січовиків окру-

жаюче свій прапор. Кошовий, тов. Остап Попович отворив збори і на єго внесене вибрано на батька січового п. проф. Сильвестра Яричевського. Сей, дякуючи щирими словами за вибір, обняв провід над зборами і покликав на секретаря Р. Івасюка. Зараз і слідували справоздання поодиноких членів старшини. А то скарбника Михайла Северина. Сей, здаючи рахунок про стан касовий, запримітив, що помимо великого числа членів, каса дуже бідна, бо за минувший рік остало ся чистого доходу 10 кор. 6 сот. По сїм кошовий забрав слово і розказав про свою працю. Слїди працї єго були би такі: два рази тижнево сходив ся він з товаришами і поучав їх про хосенні річи, та читав їм добрі книжки та часописи. Робив з товариством походи на заложене „Січий“ до сусїдних сїл. Товариство приступило до „Союза“ буковиньских „Січий“, змінило галицкий статут на буковиньский, що за єго старанєм товариство не потребує повідомляти старосто про походи. Зараз по сїм виступив із гурту рядових тов. Ростоцкий, завзиваючи дотеперішну старшину зложити свій чин. На се старшина згодила ся, зложивши відзнаки перед батьком січовим. Так зараз і слїдував вибір нової старшини. Тов. Остап Попович, кошовий, Михайло Северин, скарбник, Петро Фівчук, учитель, Юра Литвинюк 1. четар, Митро Пігуляк, 2. четар, Митро Фурман, 3. четар, Николай Гайдей, 4. четар, Василь Савчук, писар, Іван Сохолотюк, хорунжпй. Батько січовий, взявши тепер прапор в руки, промовив: „Послухайте Товариші! Оповім вам байку. — На заможного госдодаря напали розбійники. Вони добулись до єго першої комнати, він звідси схоронив ся до другої, але і до сеї добулись. Господар сховав ся до третої, але навіть і тут почали до него добуватись. Той господар то наша цїла Русь — 30-мілїоновий нарід. А розбійники, то наші вороги. В Росиї хотять добити нас. В Галичинї польска шляхта спекла би нас. А навіть і на Буковинї, де ледви ми пробудились зі сну, вже також воріг наставляє руки і хотів би нас втрутити в безодню. Але ми не даймось! Гуртуймось під сей прапор. А ти товаришу носи щиро, терпеливо сей синьо-жовтий прапор на славу товариства, на славу України. По врученю прапора слїдували привіти від „Січи“ в Ревній, Лашківцї і Суховерхові. На конець промовив ще й нововибраний кошовий, котрих слів годї оминути. „Дорогі братя! Я вам скажу також байку. Але в сій байцї богато правди. Є нарід, котрий зве ся Греками. Сї Греки ще за поганьских часів мали богато богів. І ті їх боги мали вогонь, але свому народови не давали. Свому власному народови не хотїли добра зробити, а знаєте, що без вогню нїяк обійтись не можемо. Аж відважив ся один чоловік іменем Прометей і вкрав від богів вогню, та занїс свому народови. А се так обурило тих богів, що вони взяли того Прометея і прикували до скали, а орел приходив та довбав єму ребра та серце. Але і сеї муки не було ще доста. Ті боги таке ще зробили, що тому Прометеєви рани, котрі орел довбав все гоїлись, а орел на ново потім довбав. — А знаєте товариші, що з нами таке, як з Прометеєм. Пригадайте собі, як ми раз у вечер сидїли, а камень летить через вікно. А знову як наших січовиків брали полїцаї за дурно до арешту, та на збитки сьпівали „Гей там на горі...“ Але ми терпіли! І терпім, та берім ся далї до вогню-просьвіти. Читаймо та учім ся далї, а поборемо ворогів. За сим слїдувала гарна деклямация тов. Лисецкої „Збуди ся руський народе“. Одні збори були се, що видно було, кілько осьвідомлених молодцїв було там. Се були збори, не скликані були бочкою та музикою, а словом „Позір!“, котре кіцманьскі січовики вміють шанувати. За то належить ся їх проводиреви та їм самим честь та слава!

—ан—юк.

Основанє райфайзеньскої каси в Вителївцї.

(Допись.)

В четвер д. 21. вересня с. р. відбуло ся в Вителївцї основанє рускої каси райфайзеньскої. Явили ся делеґати філїї „Рускої Бесїди“ в Кіцмани: судия п. Бурачиньский, проф. ґімназ. п. Яричевский і господар п. Ростоцкий, відтак пп. учителї з Лашківки Віктор Івасюк, Роман Івасюк і Петро Лїс-

ний та п. учитель з Жучки Ковалевский. Збір отворив о 3-ій годині пополудни місцевий учитель п. Стефан Семенюк, привитав гостий і попросив п. Бурачиньского о пояснене статутів. П. Бурачиньский пояснив докладно зібраним членам цїль каси та обовязки цїлого товариства взагалї і поодиноких членів з осібна. Як вже ухвалено всї точки, вибрано шістьох членів до ради надзорчої, котрої предсїдателем зістав Грицко Хобзей. Касиєром вибрано учителя з Лашківки п. Петра Лїсного. Перший рік касиер має бути безплатний. Начальником каси вибраний на приготовляючих зборах господар Ґеорґій Бойчук. По вичерпаню порядку дневного повитав молоде товариство п. Яричевский. Теплими, пориваючими словами заохотив людий до витревалости в дальшій борбі з противниками, яких і тут не бракує. Відтак зложили желаня: п. Бурачиньский від філїї „Руской Бесїди“ в Кіцмани, п. надучитель Віктор Івасюк від каси в Лашківцї а п. Ростоцкий від каси в Кіцмани. Збір відбув ся на подвірю панї Фоґльової. Она завдала собі труду при принятю гостий, і за се їй щиро дякуємо.

Статути каси леґалїзував безплатно кіцманьский нотар п. Бендевский. — За єго добре дїло для нас складаємо єму сердечну подяку.

Ще тому два роки хотїли ми заложити касу, члени були вже поскладали вкладки і паї, але завдяки нашому панотцеви Велигорскому скінчилось на нїчім. Сего року попри кириню о. Велигорского удало ся нам поставити касу на ноги, але сей панотчик все ще не опускає рук в своїй киринній роботї. Членови старшини Захарієви Маковійчукови заявив рішучо, що не дасть єму сего року збирати поля, як не виступить з каси. Другому членови старшини Петрови Куєкови надав гідність паламаря і старав ся перетягнути єго на свою сторону. Однак нїчо єму не удало ся. — З церкви нашої робить панотець місце сварнї і киринї. З котрими людьми не може нїчо вдїяти даскал Косован і двірник, то він з ними порає ся в церкві. — Панотець бачить наконець, що нашій касї нїчого не вдїє, бере ся до закладаня другої каси. Вже має сїмох членів. Письменних членів до старшини має вже трех: дїдич, панотець і даскал. Гроші також вже має будуча каса панотця, бо дїдич продає фільварок. Кождий, хто не бє поклонів перед панотцем, чи молодий, чи сивоволосий старець, то смаркач, гаман, жидик, унїят, безбожник і т. д. Але як наш панотець побожно свої обовязки сповняє: вечірню править на Різдво, Великдень і ще часом на великий храм, як є богато приносу. Шість лїт є вже у нашій Вителівцї, але катехизациї в церкві не мав ще анї разу. Два лїта мешкає в шкільнім будинку, чує, як дїти учать ся і галасують єму попід двері, але нога єго ще не була в клясї. Як молоді приходять на молитви перед весїлем, то панотець завдає собі труду брати від них добрий окуп, за то, що не уміють Отченашу. Підчас сегорічної великої спеки труп лежав повних чотири днї в хатї, та панотець не мав часу трупа похоронити, бо скликував „собраніє“ в Кіцмани. І скажіть, добрі люди, хто тут безбожники, чи вівцї, чи пастирі? Ходила поголоска, що панотець вже їде на иньшу посаду. Дай Боже, аби се як найскорше було!

Член каси.

ВСЯЧИНА.

Вже у сей вівторок відбудуть ся доповняючі вибори до парляменту із округа Чернївцї—Садаґура—Сторожинець—Серет. У вівторок рішить ся борба між народом, а лютими ворогами-лупіями. Помагай Біг нашим виборцям довершити побіду і вибрати совітника судового в Серетї п. Артура Малика!

Кождий виборець дістав уже дві карти із капітанїї. У однїй є стверджено, що то він виборець, і ся карта називає ся леґітимациєю. Другу картку дістав чисту лиш з печаткою. На тій картцї має кождий виборець написати: Артур Малик, судовий совітник в Серетї! Хто письменний, най виповнить сю картку сам, а нї, най дасть єї виповнити учителеви, або иньшому певному приятелеви народу. При виборі сю картку треба віддати виборчій комісиї. Леґітимацию і картку до голосованя держіть окремо! Нї кому нич до того, на кого голосуєте. Своєї картки до голосованя і леґітимациї не показуйте нікому

на жаден спосіб, бо Вам єї який лайдак вирве, а тогди вже не мож иньшою карткою без печатки голосувати!

Виборчу комісию вибирають виборцї, що є на початку вибору в виборчім льокали. Не спізнюйте ся на вибори, лиш вибирайте свою комісию, яка буде контролювати вибір і справджувати тожсамість виборцїв! Уважайте, аби вам грошолупи не покрали ваше право!

Не за віру, а за шкіру ходить попам, що юдять нарід проти п. Артура Малика, єдиного руского кандидата, розповідаючи, що він є унїят. Унїят се нич страшного, але для правди скажемо, що п. Артур Малик не є нїякий унїят. Се лиш вороги так брешуть.

Кому грошолупи дають гроші, най їх бере, але най голосує на п. Артура Малика, а нї то буде Юдою-Іскаріотом і цїлий нарід проклене кождого хруня з рода в род!

Правибори у Вовчинцях. Сегорічний доповняючий вибір посла до ради державної счинив много шуму в нашім краю. Бо волоскі мужицкі посли зрадили мужицкі інтереси і пішли на службу дїдичам і попам. Через те счинила ся ворохобня, бо руский нарід хоче показати, що не дасть ся вести в пропасть кільком дїдичівским дерунам, але вибере собі свого посла, що готов усе жертвувати за мужицкі права. І так показало ся при правиборах у Вовчинцях на 22. вересня с. р., який хосен приносить осьвідомлене наших людий через народні товариства, як читальнї, каси, „Січи“ і иньші. Майже без нїякого інтелїґентного проводу з'уміли вовчинецкі читальники так покерувати виборами, що вийшло 5 статочних читальників виборцями, котрі певне віддадуть свій голос на щиро-мужицкого посла, судового радника п. Артура Малика в Серетї. Грошолупи гадали, що в родиннім селї архи-Лупія вони мусять побідити. Але скажена їх аґітация за паньским прихвостнем Ончулом не помогла нїчого. Нїчого не помогли також лукаві підшепти кривого Гаюри,*) анї єго гнїв анї сварка братів Лупієвих при самих вже виборах. Бо на 60 голосуючих віддало 50 свої голоси на виборцїв Маликових, а ледви 10 голосів упало в користь паньского льокая Ончула. За сю соромну відправу грошолупів в Вовчинцях розсердилась страшенно боярска сучка „Воїнца попорулуй“, і вигавкує безвстидно на всїх тих, котрих підозріває, що недопустили, аби грошолупи в Вовчинцях взяли верх. Обчорнюють за аґітацию з Вовчинцїв родимого богослова Копачука, ад'юнкта Мироновича й Патраша. Але таки правду сказавши, як би спустив ся лиш на заходи згаданих людий, то грошолупи могли собі гуляти як хотїли. Бо Гаюра і лупіївскі братя вже 2 місяцї перед вибором непокоїли громаду своїми просьбами і грозьбами. Але все таки найшла ся така сила, що всї їх заходи звела на нїчо; іменно руска читальня з Семеном Копачуком на чолї. Семен Копачук, сей, можна сьміливо сказати, перший просьвітитель вовчинецкої громади, осьвідомив своєю довголїтною працею в читальни людий так, що вони вже розуміють, хто нам брат, а хто свою кишеню наповнити рад. Цїкаво представив він спис лупіївских річних доходів, котрі то далї перевисшати муть річні побори найбільших достойників, як владики і краєвого президента. Лиш на жаль сей гідний муж Семен Копачук опускає наше село, де лишив собі вічну памятку в читальни і касї, і пересилив ся задля поліпшеня свого гаразду до Кучурова великого. Тепер повинна вовчинецка інтелїґенция живійше заінтересувати ся тамошними просьвітними товариствами, а по Сем. Копачуку сподїваємо ся, що не закопає свого таланту, але використає єго також й для осьвідомленя страх занедбаних кучурівских Русинів.

Недайбіда.

Побіда народу в Жадові. Ніч на 25. вересня с. р. була для нашої читальнї жнивами слави і волї. Читальники ходили хата від хати будити своїх братів із віковічного сну і упоминали ставати до бою за славу і волю. Але не обійшло ся і без аґітаторів наших „приятелїв“, хрещених і нехрещених, котрі увивали ся на користь Ончулівских запроданцїв, а були се Ананїй Дратва із Жадови, даскал Альбота із Комарівцїв і студент-матурист руских родичів Домітраш Марко в Жадові. Около 7-ої

*) Гаюра звесь у Вовчинцях „желїзний правник“ на 15. курсї Олександер Жижий.

години зашумів нарід коло громадскої канцеляриї як на Великдень. Незадовго надійшли комісар, двірник і 2 жандарми. На привитане каже п. Ґоян: виджу, що виборції добре кликані, не повинно нікого бракувати, але я-би тої волї, щоби виборцї мали єдність, бо чую, що виборцї врадили так, щоби із межи Жидів нікого не вибирати. — На то виступає Ілія Яровий і каже: Ми готові мати єдність і взяти 2 або 3 із межи Жидів, але під тим услівєм, що вони віддадуть свої голоси на п. А. Малика. Дайте нам, купцї, на то слово чести, а ми годимо ся. — На то купцї мовчать, видко що вони нас не боять ся і мають гадку нас замочи. Ну, колиж так, то будем бороти ся. І так розпочав пан комісар отворяти вибори. До комісиї вибрано Ілію Ткачука, чесного чоловіка і радного громадского, котрий віддав голос на нашу карточку. Межи людьми повстали 2 партиї: Жиди, Нїмцї, Поляки, Кальвіни а навіть шляхта резешї, а межи ними навіть члени читальнї і каси як Янко Барбір і т. д. стала по один бік за лупіями, а наша партия самі члени читальнї мужики, стали по другий бік за справою мужицкою. Наша партия робила карточки на своїх 10 вальманів, а їх партия на своїх 10. І так почала ся у нас борба як Япан із Москалем. Матурист Марко пхав свої карточки нашим людем аж побілїв і губи і руки трясли ся паньскому попихачеви. Даскал Альбота носить Жидів на руках до голосованя, а панотець Тодор Шкраба як який воріг борзо не обізве ся, кричить: є, є! Ганьба вам отче! Із якою ви жаждою дивили ся на кождого чоловіка, аби віддавав голос в противний бік! До 12-ої години ми стоїмо добре, і маєм 12 голосів більше. Та по 12-ій год. як зачали ся вороги вити як гадь, то до 4-ої години нас замогли. Мали вже вони більше 13 голосів. Такий золум, що борони Боже! Наші „приятелї“ раді, що нас замогли, звивають ся як риба посолена, аж доки не зачав ся їм конець рвати. Їх виборцїв там та не там, а наших більше, як половина. Ну, що робити, зачали вороги собі помагати грішми, але то нич не помогло, бо кілька одержало гроший, а голос віддали там, де треба. О 5-ій годинї ми замогли, тай не на жарт, бо наші „приятелї“ зачинають утїкати, так, що до 7-ої години не стало їх анї одного, а наш панотець свій голос відтягнув. Прийшло до того, що наша партия дістала по 124 голоси, а їх по 90. Отже таким способом наші зістали вибрані, а правибори покінчено побідою народа і кандидата п. Артура Малика. А знаєте ви милі братя, чого наша лава на серединї була рідка і вороги такого нам дали страху, тому, що ми лїсти не поправляли. Наших людий було, але в лїстах не стояли; тож треба нам нарік лїпше пантрувати лїстів, і загодї рекламувати, аби нас вороги не могли замочи нї силою, нї шахрайством! — *Наочний сьвідок і робітник.*

Правибори в Комарівцях. Дня 26. вересня відбули ся правибори в Комарівцях. Даскал Альбота із Комарівцїв ходив киринити на правибори до Жадови, ну, то й жадівскі люди пішли єму „помогти“. Прийшло їх трох до Комарівцїв на правибори, а у двірника починають ся вибори. Прийшло вісїм виборцїв, а трох треба ще вибирати. Кандидують на вальманів панотець, даскал Альбота тай приймили Янкля Розенберґа. Але ось надходять кілька людий і Жидів, і жадівскі люди зачали їм радити, щоби попа і дяка не вибирали, бо то найбільші вороги народу, але най вибирають 1 мужика, 1 шляхтича а 1 Жида. Так люди послухали і так зробили. Шляхтич Димитер Гадинка і Жид Янкель Розенберґ зістали вибрані, а мужик тай піп мають рівні голоси. Зачали кидати карточки і панотець вийшов вибраний, а мужик упав. Далї я низше підписаний зачав промову до людий, котрих зібрало ся поверх 20 разом з двірником. Я обговорив ще нашу долю від 48. року, від коли через паньскі голоси в радї державній мусим і і до нинї платити за панщину, котру і по сегодня платимо, і про всякі кривди народні, про Ончула і Лупія, і про їх хитрі штучки. То так переконав вальманів, що при двірникови, при людях і при нас дали слово чести, і дали ся підписати, що свої голоси віддадуть на п. Артура Малика. Оттак, пане даскал, ви нам і одного не вибрали, а ми вам 2. — *Михайло Ткачук.*

Великий вогонь вибух у понедїлок 2. с. м. в Чаґрі о 3-ій год. по обідї. У

Танасія Захарюка згоріла стодола зі збіжем цілком, з хати лиш лишили ся голі стіни, а в Николая Данилейка згорів лиш верх комори. Вогонь ширив ся дуже скоро, бо вітер повівав. На місце ратунку збігли ся чагорскі січовики під проводом свого кошового і ще деякі сусіди та шкільна молодіж. З великим трудом удало ся їм уратувати хату, стайню і кошницю з кукурудзами Николая Данилейка. При гашеню вогню не мож було настарчити досить води, бо криниці майже геть повисихали від великої суші. Замітити треба, що найбільші вороги „Січи" звісні волоскі русиноїди навіть не показали ся при вогни, а головно місцева інтеліґенция, крім учит. Киселиці, що додав собі досить труду разом із січовиками, аби огонь погасити. От видите люди, що Ончулові наганячі й раді-б лиш видерти голоси у людий, але їх ратувати їм не в голові.

Взірцевий приклад. Кичерскому господареви Танасєви Ґушулови згибла минувшого тижня корова. Як раз того дня мали бути в Кичері правибори. Люди сходять ся коло читальнї на знак сурми та вистрілу з моздірів, щоби разом піти мов один муж на місце вибору. Аж тут член січовик тягне возом корову згиблу закопувати. Лиш що почав він закопувати, а тут надбігає до него наш начальник громади Ґеорґій Мудрак, подивив ся на нещасте тай жадає від нещасливого за то 2 кор. Се оповів нещасний ґазда січовик з слезами в очах своїм товаришам, котрі пустились йти на вибір. Всї стали розважили его тяжке горе тай сказали в голос: „Ходи Танасію з нами до вибору! Бог дасть, що ми зможемо в неділю тобі зложити на другу коровинку. Танасій обтер сльози і пішов з нами. Як вибори нам випали, оголошено вже на иньшім місци. В слїдуючу неділю зійшло ся до читальнї повно членів. Заступник голови читальнї п. Іля Ілюк виголосив гарну науку. Чому нам треба конче лучити ся до купи. Тут заохочував нас жити в згоді, любві та єдности. Діти, говорив він, втїшать ся з заплаканою мамою, як зобачать, що неньо веде на подвіре другу ще красшу корову. І він нещасний сплаче з радости та в одно думати ме, як би своїм товаришам відвдячити ся за так благородне їх діло! І по сих словах посипались від присутних датки, а то: Іля Ілюк 2 кор., Сидонія Ілюк 1 кор., Михайло Ґадза 1 кор., Ів. Вольчиньский 1 кор., Кароль Людвиґ управитель дібр 3. кор., Волод. Турчак 1 кор., Маковій Заморский 1 кор., Ґріґорій Ткачук 1 кор., Петро Стрільчук 1 кор., Ів. Костинюк 1 кор., Івон Собчиньский 1 кор., Василь Марусяк 1 кор., Тодер Троян 1 кор., Танаско Гуцул 1 кор., Ґеорґій Пилипяк 1 кор., Ґеорґій Рибчук 1 кор., Ник. Качуляк Яков. 1 кор., Петро Мудрак 1 кор., Мих. Качуляк Тодер. 1 кор., Ґеорґій Куцак 40 сот., а Ґеорґій Соколовский 1 кор. При сій нагоді приобіцяли і записали ся до 40 членів спомочи нещасного Танасія Ґушула грошевими датками пізнїйше. Честь і слава вам за се, панове ґазди, що в нещастю ратуєте свого брата.

Сусїд.

Прилюдна подяка. З нагоди овациї, яку устроїла дня 27. с. м. наша „Січ" нашому дорогому душпастиреви о. Маланчукови і его Вп. подрузї, а нашій січовій матці пані Христинї Маланчук, пожертвувала наша матка на наше тов. „Січ" 5 кор., а при овациї, яку ми устроїли основателеви нашої „Січи", п. Юрієви Гнїдому, пращаючи его перед відїздом з Лукавця з найбільшим жалем, пожертвував він 10 кор. За сї жертви складаємо як найсердечнїйшу подяку. — За старшину лукав. „Січи": *Михайло Софроняк*, кошовий; *Онуфрій Мельничук*, касиер.

Видає Товариство „РУСКА РАДА". За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО.
З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях, під зарядом Ів. Захарка.